

УДК 338.24: 334.724.6

Н. В. Бондаренко,
аспірант, КПУ

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті автор досліджує риси системної трансформації соціалістичних країн, характер перетворень в державному секторі економіки, аналізує динаміку масштабних показників структури власності в Україні, етапи приватизації державного сектора економіки, а також сфери, де держава зберігає найбільшу свою частку.

The author conducts in the article the lines of socialistic countries system transformation, character of transformations in the economy state sector, analyses the indexes dynamics of ownness structure scales in Ukraine, stages of economy state sector privatization, and also spheres, where the state keeps most particle.

ВСТУП

На початковому етапі реформування економіки України та відносин власності декларувався переважно ліберальний підхід, а послідовна і цілісна концепція перетворень фактично була відсутня. Державний сектор розглядався як другорядний елемент економічної системи. Такий стан став причиною тривалої трансформаційної кризи і загальної дезорієнтації в макроекономічній політиці. Реалізація ряду приватизаційних програм не привела до очікуваного підвищення ефективності економіки в цілому, а потенціал державного сектора значно знизився.

Незважаючи на деяку макроекономічну стабілізацію, що намітилася в останні роки, багато проблем розвитку і подальшої трансформації української економіки недостатньо розглянуто, теоретично і практично не вирішено. Однією з таких проблем є визначення цілей, масштабів і форм діяльності державного сектора.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Провести аналіз сучасного стану реформування державного сектора економіки України.

РЕЗУЛЬТАТИ

Проблемам визначення сутності, економічних форм, особливостей функціонування та ефективності державного сектора економіки присвятили свої дослідження багато вітчизняних учених: А. Гальчинський, В. Геєць, І. Жадан, Я. Жаліло, С. Іванов, О. Канов, В. Міщенко, С. Науменков, О. Процьків, О. Редькін, Є. Старовський, А. Філіпенко, Л. Цимбал, Л. Червова, М. Чумаченко, А. Чухно.

Наприкінці ХХ століття помітно підсилюлися і набули характеру системних процесів трансформації соціально-економічної політики соціалістичних країн. Ці зміни не обійшли й Україну.

Системним трансформаціям соціалістичних країн були властиві наступні риси [3, с. 11—12]:

1. Зміна політичної і державної системи, відмова від монополії однієї партії, створення парламентської республіки західного типу, загальна демократизація суспільних відносин.

2. Відновлення економічних основ суспільної системи, відхід від так званої "централізованої планової економіки" з її розподільчими функціями, орієнтація на економіку "ринкового типу", в інтересах якої:

а) проводиться роздержавлення та приватизація власності;

б) створюється новий правовий механізм економічних і фінансових відносин, які допускають багатоукладність форм економічного життя і створюють інфраструктуру для розвитку приватної власності;

в) вводяться "вільні" ціни.

3. Відмова від соціалістичної "суспільності праці", ліквідація системи "соціального утримання" з одночасним проголошенням стандартних ліберально-демократичних свобод.

4. Практичне пристосування до вимог світового ринку, яке передбачає нові форми зовнішньоекономічної діяльності, реструктуризацію економіки, тобто зміну її стійких пропорцій і коопераційних зв'язків, зокрема проведення конверсії. Характеру одного з найголовніших факторів розвитку національного виробництва набуває і проблема екологічної безпеки.

5. Зміна духовно-культурних орієнтирів суспільного розвитку в бік ринкових.

Наразі відомі кілька моделей становлення ринкової економіки, які залежать від рівня розвитку країни, що зумовлює різну міру регулювання економіки, різні рівні соціалізації та демократизації громадського життя.

Це модель "ринкового соціалізму", яка використовувалась свого часу в Югославії та Угорщині (такого ж

типу модель, хоча й істотно відмінна від югославської та угорської, успішно використовується в Китаї та В'єтнамі); модель "оксамитової революції", що реалізується в Чеській республіці; модель "шокової терапії", яку використали Польща і країни СНД. Якщо перша модель характеризувалась поступовістю змін, провідною роллю державного регулювання та керування всіма процесами, то модель "шокової терапії" — орієнтована на швидке (до того ж адміністративними методами) руйнування старої командної системи і введення ринку. Модель "оксамитової революції" визначається не тільки поступовістю трансформації, а й більш спокійним переходом від централізованого регулювання до ринкового механізму.

У моделі "ринкового соціалізму" переважає власність держави та корпорацій, що поєднується з дрібною приватною власністю. При використанні моделі "шокової терапії" здійснюється прискорена корпоратизація державної власності, причому нерідко вона переходить у руки колишньої номенклатури, що зберігає адміністративну владу. Для моделі "оксамитової революції" властива більш широка активність населення в перетворенні відносин власності (наприклад, ваучерна приватизація в Чехії та Словаччині).

Використання цих моделей на перших етапах перехідного періоду дало дуже різні результати. Китай, хоч і поступово (починаючи з 1978 р.), але завдяки реформам, вийшов на шлях економічного зростання та вирішення загальних проблем. До того ж модель "ринкового соціалізму" все більше доповнюється державно-корпоративними тенденціями, що підсилює буржуазну трансформацію суспільства, істотний перерозподіл влади і власності від центральних державних структур до напівприватних корпорацій. Позитивно реалізується модель "оксамитової революції". Вона досить глибока за змістом і є найменш хворобливою за методами перетворень, які не тільки трансформують економіку, але й забезпечують гуманізацію і соціалізацію економіки.

І, нарешті, спроба якнайшвидше й радикальніше реформувати суспільство за моделлю "шокової терапії" призвела до руйнування адміністративно-командної системи планування і управління, глибокої економічної кризи — спаду виробництва, гіперінфляції, зубожіння народу [7, с. 114—116]. Такий шлях обрали Польща й Україна, але, на відміну від останньої, у Польщі була поширена ринкова психологія, істотною була приватна власність, підтримка населенням реформаторів, — тобто всі умови для такого експерименту.

Коли Україна була частиною Радянського Союзу, вона мала однорідну соціально-економічну структуру. Держава як система різних інститутів увійшла до сфери виробничих відносин і через ці інститути практично контролювала відносини власності у всіх їх проявах (володіння, розпорядження, використання, присвоєння й навіть споживання). Ця система існувала в такому монокрystalічному вигляді і не піддавалася жодним модифікаціям протягом усього існування Радянського Союзу, а отже, й історії України в останній період ХХ століття.

У законодавстві було закріплено, що при реалізації права власності держава невіддільна від державних органів і навпаки, а підприємства завдяки оперативно-

му управлінню державною власністю беруть участь у правових взаєминах з вищими інстанціями і, таким чином, самі стають державними господарськими органами. Що ж стосується мети використання майна, то її визначала держава, тобто держава сама керувала і сама займалась виробництвом, для чого, власне, і створювала підприємства. Таким чином, можна говорити про об'єднання управління й виробництва в одне ціле, або монопольне положення державної власності в економіці [6].

Запозичена ззовні неоліберальна модель економічних перетворень була далеко не у всьому оптимальною. Вона не враховувала специфіку України, складність завдань, які доводилося вирішувати у зв'язку із затвердженням державності, глибину економічних заasad тоталітарної економіки, розміщення політичних сил, кадровий потенціал, процеси, що відбувалися в духовному житті суспільства, ментальність людей, що сформувалася впродовж 70 років радянського ладу. Ця модель не відповідала реаліям життя, тому уникнути масштабних втрат, які вразили економіку України, було практично неможливо [1, с. 9].

Як частина єдиного народногогосподарського комплексу колишнього СРСР, економіка України була органічно пов'язана з економіками його республік. Достатньо сказати, що внаслідок суспільного розподілу праці, спеціалізації та кооперації виробництва Україна виробляла тільки близько 20 відсотків кінцевого продукту [7, с. 110].

Для сучасного стану структури промислового виробництва розвинених країн світу характерно те, що частка базових галузей (паливно-енергетичний і металургійний комплекси) у ньому становила близько 20 відсотків. Базові галузі в СРСР перевищували 40 відсотків. Така структура була "успадкована" від СРСР Україною, вона не відповідала сучасним її вимогам.

Аналіз наслідків реформування економіки України протягом 90-х років дає підставу стверджувати, що реалізація державної економічної політики, що не підлягає єдиній стратегії і не обмежена необхідністю суворо дотримуватися вимог національної економічної безпеки, загострила диспропорції і фактично не забезпечила побудову в Україні повноцінної ринкової економіки.

Характер перетворень, що відбуваються в Україні, не міг не позначитися на стані й розвитку не тільки економіки в цілому, але й державної власності, державного сектора економіки. В Україні сучасний державний сектор утворився в результаті зменшення тотальної державної власності колишнього СРСР і склав неприватизовану її частину. Динаміка масштабних показників структури власності наведена в табл. 1.

Об'єкти комунальної форми власності при побудові табл. 1 були включені у державний сектор. Так само варто було б включити у державний сектор об'єкти колективної форми власності в частині акціонерних товариств, частка держави в яких перевищує 50% (акціонерні товариства, частка держави в яких нижче 50%, варто було б віднести до недержавного сектора), але, на жаль, відповідні статистичні спостереження на Україні не проводяться.

Наказом Міністерства економіки України, Державного комітету статистики й Фонду державного майна

Таблиця 1. Динаміка масштабних показників структури власності в Україні [5, с. 378] (у відсотках)

Рік	Показник	Частка державної власності, включаючи комунальну	Частка недержавної власності
1992	Загальне число підприємств	70	30
	Загальна кількість зайнятих	н. д.	н. д.
	Інвестиції в основний капітал	н. д.	н. д.
1995	Загальне число підприємств	41	59
	Загальна кількість зайнятих	70	30
	Інвестиції в основний капітал	61	39
2000	Загальне число підприємств	13	87
	Загальна кількість зайнятих	49	51
	Інвестиції в основний капітал	45	55
2008	Загальне число підприємств	12	88
	Загальна кількість зайнятих	53	47
	Інвестиції в основний капітал	27	83

Україні від 4 листопада 2003р. №307/375/1963 була затверджена "Методика визначення питомої ваги державного сектора в економіці". Однак, статистичні спостереження, що відповідають стандартам Методики, передбачалося почати вести тільки в 2004 році.

Сама приватизація проводилася з метою підвищення ефективності функціонування економіки, рівня життя населення. Однак у межах недержавної власності на початковому періоді трансформації цієї мети досягнуто не було. У межах державної власності, внаслідок її функцій, що змінилися, і масштабу, мета також не могла бути досягнута.

За справедливим твердженням А. Савченко, управління державною власністю та сформованим на її базі державним сектором — це управління їхнім використанням, відтворенням і трансформацією. Приватизація є одним з інструментів, частиною цієї системи. Вона відображає відносини з приводу трансформації державної власності в приватну для раціоналізації їхньої загальної структури та забезпечення ефективності відтворення консолідованого суспільного капіталу [4, с. 28—29].

Відповідно до Закону України "Про приватизацію майна державних підприємств" під приватизацією розуміється відчуження майна, що перебуває в державній власності, й майна, що належить Автономній Республіці Крим, на користь фізичних і юридичних осіб. Вона є складовою частиною роздержавлення, що полягає в переході об'єктів державної власності у приватну та колективну форми власності.

Реформування власності почалося у 1990 році, коли Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України, де в VI розділі було записано, що "Українська РСР забезпечує захист всіх форм власності". Це положення хоча й побічно, але вже вказувало на можливість існування приватної власності в країні.

Прийняття Декларації можна вважати початком I етапу приватизації (1990 — 1992 рр.). У пункті 4 ст. 2 Закону УРСР "Про власність" також відзначалось, що власність в Україні виступає в таких формах: приватна, колективна, державна. Всі форми власності є рівноправними. Регулювання правових, економічних та орга-

нізаційних основ приватизації державного сектора були покликаний виконувати Закон України "Про приватизацію майна державних підприємств", прийнятий 4 березня 1992 р. (за час свого існування він перетерпів безліч змін), і ряд інших законодавчих актів, що дозволяють регулювати процес приватизації різних об'єктів. У 1992—1993 рр. в Україні формувались державні інститути приватизації, які були покликані реалізовувати її на практиці: Комісія Верховної Ради з питань економічної політики та управління народним господарством; відділ з питань власності й підприємництва в Кабінеті Міністрів України; Міністерство зі справ роздержавлення влас-

ності й монополізації виробництва (створене 13 травня 1991р., ліквідоване 20 березня 1992 р.); Фонд державного майна України.

На другому етапі (1993р. — липень 1994 р.) приймаються такі нормативні акти, як: декрет Кабінету Міністрів України "Про приватизацію цілісних майнових комплексів державних підприємств і їхніх структурних підрозділів, зданих в оренду", відповідно до якого всі орендні підприємства, крім дрібних, мають приватизуватись шляхом продажу належних державі акцій відкритих акціонерних товариств, створених державними органами приватизації та орендарями; декрет Кабінету Міністрів України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" — зазначений документ був вирішальним пунктом масової приватизації об'єктів агропромислового комплексу, особливо об'єктів харчової промисловості; Указ Президента України "Про корпоратизацію підприємств" — метою прийняття указу було реформування існуючої системи управління державним сектором економіки, підвищення відповідальності державних підприємств за результати економічної діяльності та підготовка їх до приватизації; Указ Президента України від 14 жовтня 1993 р. "Про приватизацію об'єктів незавершеного будівництва" що дозволив розгорнути приватизацію довготривалого будівництва зі станом готовності до 50% і вище у випадку відсутності фінансування на завершення будівництва та наявності згоди органів управління.

Серед характерних рис другого етапу приватизації можна виділити наступні: проведення перших аукціонів із продажу об'єктів малої приватизації; початок роздержавлення більших промислових об'єктів шляхом корпоратизації, а також масової приватизації в агропромисловому комплексі; створення мережі органів приватизації; слабка підтримка процесів приватизації галузевими міністерствами та відомствами, місцевими органами влади; відставання інших напрямів економічних реформ від процесу приватизації.

Третій етап (серпень 1994 р. — червень 1996 р.) знаменувався введенням у готівковий обіг іменних приватизаційних сертифікатів, найбільш інтенсивним розвит-

ком малої приватизації, початком процесів продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств, що стало основою для діяльності фондового ринку.

Цей етап характеризується прийняттям таких нормативних актів, як: Указ Президента України "Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів" від 26 жовтня 1994 р.; Указ Президента України "Про компенсації громадянам України втрат від знецінення грошових заощаджень в установах Ощадного банку України та Укрдержстраху", у якому, зокрема, відзначалось, що компенсаційні сертифікати видаються, як індексація грошових заощаджень громадян України, вільно обертаються й використовуються у процесі приватизації державного майна.

У цей період приватизація залишається у полі зору різних політичних і корпоративних інтересів. Моделі приватизації були компромісом цих інтересів і не відповідали кращій світовій практиці. Характерною рисою вітчизняної приватизації був неконкурентний механізм продажу майна трудовим колективам. Прийнята модель приватизації не могла забезпечити підвищення ефективності виробництва. Продуктивність одного працівника приватизованого промислового підприємства була на 18% нижче, ніж у цілому по галузі. Аналіз роботи об'єктів малої приватизації показав, що ефективніше працюють ті з них, які були приватизовані на конкурентних основах переважно не працівниками підприємства [2, с. 98].

Четвертий етап (липень 1996 р. — 1999 р.) — перехідний період від масової приватизації до індивідуальної, розвитку реформ у сфері власності. Для цього етапу характерні: ліквідація державної монополії у багатьох галузях народного господарства, створення основи конкурентної ринкової економіки; розподіл і закріплення за приватними особами значної частини державного майна, створення умов для подальшої концентрації власності в руках більш ефективних власників; закладення основ нового корпоративного сектора економіки; створення таких інститутів ринкової економіки, як фондовий ринок і, зокрема, ринок корпоративних цінних паперів.

П'ятий етап (із січня 2000 р. по теперішній час) — індивідуальна приватизація. У травні 2000 р. була прийнята Програма приватизації на 2000—2002 рр., у ній, зокрема, з метою раціонального та ефективного застосування способів приватизації по-новому класифікуються об'єкти приватизації.

Видаються такі нормативні акти, як Указ Президента України "Про негайні заходи по прискоренню прива-

Таблиця 2. Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання [5, с. 86] (на початок року)

	1997	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Всього	615686	834886	889330	935578	981054	1023396	1070705	1133200	1187020
у тому числі									
фермерське господарство	26980	38561	42976	45781	46937	47800	48918	49801	50023
приватне підприємство	111644	192168	206144	217780	229335	237980	248211	258536	270331
колективне підприємство	37666	40028	37869	36134	34153	32817	31168	29330	27708
державне підприємство	14158	9965	9307	8469	8020	7752	7562	7359	7213
казенне підприємство	—	49	49	49	49	50	50	50	43
комунальне підприємство	12373	13713	14558	15129	16066	16460	16688	16755	16636
дочірнє підприємство	5315	19140	21097	22469	23598	23580	23127	22523	21648
іноземне підприємство	1171	2446	2392	2326	2285	2317	2315	2347	2323
підприємство, об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки)	—	2355	3098	3676	4051	4247	4369	4510	4590
підприємство споживчої кооперації	—	—	—	—	421	616	860	1061	1167
орендне підприємство	3614	1741	1625	1520	1450	1377	1330	1276	1222
спільне підприємство	9901	6798	6403	6024	5605	5431	5291	5148	5068
акціонерне товариство	30922	34942	35134	35016	34662	34571	33976	33084	31993
з них:									
відкрите	8883	12089	12171	12137	11906	11730	11345	10895	10406
закрите	18981	22100	22255	22194	22089	22167	21948	21503	21098
товариство з обмеженою відповідальністю	147738	221905	241799	261212	281105	302942	325925	351750	381205
товариство з додатковою відповідальністю	718	719	721	698	689	694	700	696	730
повне товариство	1640	1997	2013	1994	1977	1988	1997	1985	1948
командитне товариство	653	799	762	727	703	694	690	673	654
кооператив	20094	29892	30394	31388	29616	30229	30790	31429	33257
з нього:									
виробничий	—	3107	2512	2459	2506	2607	2556	2653	2602
сільськогосподарський виробничий	—	—	445	630	825	1020	1324	1364	1404
організація (установа, заклад)	28411	69382	72013	75652	80277	83116	85821	100083	101817
з неї:									
державна	—	—	—	—	—	21462	19313	17733	16801
комунальна	—	—	—	—	—	51731	53009	64252	63910
асоціація	1902	2516	2435	2458	2497	2679	2751	2841	2953
корпорація	332	609	648	717	761	798	824	842	849
консорціум	51	57	61	62	66	77	80	84	84
концерн	353	380	385	395	388	397	406	403	400
інші об'єднання юридичних осіб	1194	2123	2141	2115	2082	2061	1971	1880	1774

тизації майна в Україні" і постанова Кабінету Міністрів України "Про внесення змін і доповнень у перелік підприємств, що мають стратегічне значення для економіки й безпеки держави" від 16 лютого 2000 р. Відповідно до цього документа виведені зі складу стратегічних і, отже, спрощено порядок приватизації більше 20 великих об'єктів промисловості. Постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2000 р. був затверджений новий перелік підприємств, що мають стратегічне значення для економіки й безпеки країни. Ця постанова виключала з попереднього переліку 60 підприємств.

Цей приватизаційний період пов'язаний із приватизацією великих і стратегічно важливих для економіки об'єктів державної власності, переходом до грошового етапу приватизації.

Поняття "суб'єкт державного сектора економіки" в українському законодавстві згадується у статті 22-й Господарського кодексу України від 16 січня 2003 р. У трактуванні цього документа суб'єктами державного сектора економіки є суб'єкти, які діють на основі тільки державної власності, а також суб'єкти, державна частина в статутному фонді яких перевищує п'ятдесят відсотків або є величиною, що забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів. До прийняття цього кодексу межі державного сектора окреслювалися поняттям державної власності, відбитому в розділі 5 Закону України "Про власність".

Таким чином, можна зробити висновок, що поняття власності є в українському законодавстві ключовим для визначення поняття державного сектора. Однак, як зазначалося вище, ці поняття не можна визнати тотожними

ми, через те що використання державної власності можливе як у рамках державного, так і приватного секторів (а саме: перебування державної власності у концесії, оренді або міnorитарні державні пакети акцій). Критерієм віднесення господарської структури до державного сектора має бути можливість здійснення управління цієї структури державною діяльністю. У джерелах же, що представляють статистичні дані, акціонерні товариства з різною часткою участі держави (від якої безпосередньо залежить контроль держави над акціонерним товариством і віднесення або не віднесення цих акціонерних товариств до державного сектора) позиціонуються як "колективна форма власності", навіть якщо участь держави в них становить 100%.

Таким чином, можна стверджувати, що частки державної та комунальної власності в економіці України у порівнянні із часткою приватної власності — є значними, що ілюструють дані табл. 2.

Найбільшу частку держава зберігає в області державного управління. Також великими є частки держави у таких сферах, як освіта, охорона здоров'я та соціальна допомога, виробництво й розподіл газу, електроенергії, води — ці сфери є соціальними та інфраструктурними, у зв'язку з цим доцільним є високий ступінь їхнього усуспільнення.

По позиції "промисловість" за державним сектором збережена досить висока частка у видобувній промисловості, мабуть, це зумовлено низькою приватизаційною привабливістю таких підприємств в Україні.

Частка акціонерних товариств із відсотком приватизованого майна нижче 50% склала у 2008 р. 19,93%, у промисловості — 27,4% [5, с. 341]. Отже, можна стверджувати, що ця організаційно-правова форма підприємств містить у собі значну частину державного сектора в цілому. Узавши рівні частки промислової продукції для кожного акціонерного товариства, розрахуємо обсяги державного сектора промисловості в частині акціонерних товариств з часткою держави, що перевищує 50%.

Колективна форма власності у частині акціонерних товариств з часткою держави, що перевищує 50%, становить близько 50% сукупного обсягу виробництва державного сектора промисловості в економіці України у 2008 р.; сукупна ж частка промислового виробництва державного сектора становить 33,29% [5, с. 456].

ВИСНОВКИ

Поняття "державний сектор" економіки в законодавстві України не виділене, однак Господарський кодекс України оперує поняттям "суб'єкт господарювання державного сектора економіки", до якого належать суб'єкти, що діють на основі державної власності, та суб'єкти, державна частина у статутному фонді яких перевищує 50%. Таким чином, до державного сектора в Україні належать об'єкти державної власності, стосовно яких можливе здійснення управління органами державної влади, а сам державний сектор складається з сукупності суб'єктів державного сектора економіки.

Основним фактором, що впливає на формування державного сектора України, стала реалізація ліберальної доктрини, що домінувала на початку 90-х років ХХ століття. Якщо у більшості західних демократій державний сектор формувався впродовж сторіч у рамках ево-

люційного історико-економічного процесу, то на Україні державний сектор послужив "будівельним матеріалом" для приватного сектора, зростання якого вважався основним пріоритетом економічної політики. Ці процеси й визначили структуру та інституціональну роль українського державного сектора.

Незважаючи на зазначені умови, державний сектор на Україні зберігає значні частки державних підприємств у таких сферах діяльності, як: видобувна промисловість, виробництво й розподіл електроенергії, газу й води, транспорт і зв'язок, охорона здоров'я і соціальна допомога, освіта, колективні та особисті послуги.

Сучасні стандарти статистичних спостережень, що проводяться на Україні, на жаль, не дозволяють повністю описати кількісно державний сектор, оскільки не ведеться облік базових параметрів економічної діяльності акціонерних товариств із домінуючою державною часткою, а ця організаційно-правова форма приблизно містить у собі до 50% держсектора.

Зараз частка державного сектора перейшла з фази різкого скорочення у фазу монотонного скорочення, а сама приватизація перестала виконувати системоутворювальну функцію і почала зумовлюватися природними економічними процесами. Приватизаційні процеси набули більш "зрілої" форми та почали реалізовуватись виключно на ринковій конкурентній основі.

Слід також вказати на низьку ефективність держсектора України. Основними причинами такого стану є недоліки управління, вузькість інвестиційної бази, утримання завищеного штату співробітників.

Частка державного сектора в інвестиціях в основний капітал істотно знижується, а частка в основних коштах залишалася незмінною. Ці процеси призводять до підвищеного спрацювання устаткування, зниження продуктивності праці. Основною причиною такого стану варто вважати недотримання необхідних для побудови ефективного держсектора бюджетних параметрів.

Література:

1. Гальчинский А. Восстановит дееспособность государства // Экономика Украины. — 2000. — №8. — С. 8—14.
2. Государственное управление экономикой в Украине: опыт, проблемы, решения / Чумаченко Н.Г., Червова Л.Г., Кузьменко Л.М. и др. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. — 484 с.
3. Данилов А.Н. Переходное общество: проблемы системной трансформации. — Мн.: ООО "Харвест", 1998. — 432 с.
4. Савченко А. Экономические основы управления государственной собственностью // Проблемы теории и практики управления. — 2000. — №6. — С. 28—32.
5. Статистичний щорічник України за 2008 рік / Держкомстат України; за ред. О.Г. Осауленка; відп. за вип. В.А. Головка — К.: Консультант, 2009. — 663 с.
6. Четов М. Ринок та державне регулювання: чи варто змінювати акценти? — Інтернет: <http://www.zn-kiev.ua/nn/show/364/32547/>
7. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. — К.: Логос, 2003. — 631 с.

Стаття надійшла до редакції 23.01.2010 р.